

Sygnatura akt VI U 333/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Tomasz Korzeń

Protokolant: st, sekr. sad. Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 listopada 2023 roku

sprawy z odwołania K. F.

od decyzji z dnia (...), znak: (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G. W.

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

Tomasz Korzeń

VI U 333/23 UZASADNIENIE

Decyzją z dnia (...), znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W.. ponownie ustalił i przeliczył emeryturę ubezpieczonego K. F. od 01.04.2023 roku i ustalił: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 1.327,97 zł, średnie dalsze trwanie życia na 149,20 miesięcy oraz kwotę emerytury w wysokości 3.004,86 zł.

Ubezpieczony K. F. odwołał się od tej decyzji i wniósł o jej uchylenie. Podał, że 11.04.2023 roku wystąpił z wnioskiem o przeliczenie emerytury ze względu na wykonywaną pracę w 2022 roku. W dniu 19.05.2023 roku otrzymał zawiadomienie o ponownym przeliczeniu emerytury z powodu braku zamknięcia subkonta. Następnie w dniu 07.07.2023 roku otrzymał decyzję o obniżeniu emerytury. Decyzja ta nie jest prawomocna, a mimo to została wykonana niezgodnie z jej treścią, gdyż wypłacona kwota jest niższa od tej określonej w decyzji. Ponadto do dnia dzisiejszego nie otrzymał informacji kto jest płatnikiem składek wpływających na jego subkonto. Jego zdaniem został obciążony odpowiedzialnością za błędy popełnione przez ZUS.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W.. wniósł o oddalenie odwołania. Podał, że postępowanie wyjaśniające został wszczęte z uwagi na zmianę wartości składek na koncie, której przyczyną było brak zamknięcia subkonta. Spowodowało to obniżenie składek od 01.02.2021 roku z kwoty 34.947,93 zł na 3.250,31 zł oraz z kwoty 41.116,31 zł na 6.607,03 i tym samym obniżenie emerytury. Na koncie ubezpieczonego przypisała się błędna kwota składek, a tym samym została zawyżona kwota świadczenia.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony K. F. urodził się (...).

Ubezpieczony od 1997 roku posiada na własność dom o powierzchni 140 m², otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości 2.640 zł netto. Mieszka wraz z żoną, która otrzymuje emeryturę w wysokości 2.000 zł netto. Posiada orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności i choruje m.in. na cukrzycę typu 3. Jego wydatki związane z utrzymaniem domu wynoszą około 12.000 zł rocznie. Dodatkowo jego miesięczny koszt leków to około 500-600 zł. W trakcie pobierania świadczenia emerytalnego w latach 2020-2022 wykonywał pracę.

Decyzją z dnia (...), znak: (...), organ rentowy z urzędu przyznał emeryturę od 14.06.2016 roku i ustalił: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 69.483,58 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 359.564,86 zł, kwotę emerytury w wysokości 2.057,79 zł oraz średnie trwanie życia na 208,50 miesięcy.

Świadczenie było przeliczane na wniosek ubezpieczonego w związku z podleganiem ubezpieczeniom po przyznaniu emerytury – w 2021 i 2022 r. Z powodu niezamknięcia subkonta i tym samym nie wyzerowania kwoty składek na koncie ubezpieczonego otrzymywał on świadczenie emerytalne w zawyżonej wysokości. Pozwany zamiast przyrostu składek do obliczeń przyjmował wszystkie składki.

W dniu 11.04.2023 roku ubezpieczony złożył wniosek o ponowne obliczenie emerytury. Decyzją z dnia (...), znak: (...), organ rentowy przeliczył emeryturę ubezpieczonego od 01.04.2023 roku i ustalił: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 1.327,97 zł, średnie dalsze trwanie życia na 149,20 miesięcy oraz kwotę emerytury w wysokości 3.004,86 zł.

Dowód: dokumenty w aktach ZUS: zaświadczenia k. 7, 9, 11, świadectwa pracy k. 13, 31, decyzje k. 175-176, 193-195, 198-199, 211-213, wniosek k. 203-205; dokumenty w aktach sprawy: przesłuchanie ubezpieczonego k. 16-16v

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego okazało się niezasadne i podlegało oddaleniu.

Zasady obliczania emerytur kapitałowych regulują przepisy art. 24-26 oraz 53 w zw. z art. 183 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2023 poz. 1251 t.j.; dalej jako ustawa emerytalna). Zarówno do obliczenia kapitału (art. 173 – 175 ustawy), jak i emerytur przyznanych ubezpieczonemu, konieczne jest ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego i wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury - art. 53. Wskaźnik ten obliczany jest zgodnie z art. 15 ustawy.

W myśl art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Z treści art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej wynika, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Zgodnie z art. 108 ustawy emerytalnej jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 24 lub 24a, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu w sposób określony w ust. 2 (ust. 1). Emerytury obliczone według zasad określonych w art. 26 powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 i 24a, i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie

dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ust. 4 i 5 (ust. 2).

Jak wynika z art. 114 ustawy emerytalnej w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego (ust. 1 pkt 6). Uchylenie lub zmiana decyzji tej nie może nastąpić, jeżeli od dnia jej wydania upłynął okres 3 lat (ust. 1e pkt 3). Organ rentowy odstępuje od uchylenia lub zmiany decyzji, z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 6, jeżeli uchylenie lub zmiana decyzji wiązałyby się z nadmiernym obciążeniem dla osoby zainteresowanej, ze względu na jej sytuację osobistą lub materialną, wiek, stan zdrowia lub inne szczególne okoliczności (ust. 1g).

W stanie prawnym obowiązującym od 18 kwietnia 2017 r., błąd organu rentowego stanowi samodzielną podstawę ponownego ustalenia prawa w sprawie zakończonej prawomocną decyzją (art. 114 ust. 1 pkt 6 u.e.r.f.u.s.), chociaż dopuszczalność uchylenia lub zmiany decyzji została ograniczona zarówno co do terminu (art. 114 ust. 1e pkt 3 tej ustawy), jak również ze względu na zasadę proporcjonalności i słuszności ochrony praw osób, które nabyły prawo na podstawie prawomocnej decyzji (art. 114 ust. 1g tej ustawy). Zasada proporcjonalności nie znajduje zastosowania w odniesieniu do pozostałych przesłanek wzruszenia prawomocnych decyzji (art. 114 ust. 1 pkt 1-5 tej ustawy) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2021 roku, I USKP 92/21).

W niniejszej sprawie sporne było to, czy organ rentowy słusznie dokonał zmiany decyzji przeliczających emeryturę przyznaną ubezpieczonemu K. F., co spowodowało pomniejszenie kwoty tego świadczenia.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego ubezpieczony w latach 2021-2022 otrzymywał świadczenie emerytalne w zawyżonej wysokości. Subkonto ubezpieczonego powinno zostać zamknięte automatycznie po upływie 30 dni od uprawomocnienia się decyzji przyznającej świadczenie emerytalne, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Subkonto ubezpieczonego zostało zamknięte dopiero 07.05.2023 roku. Z powodu tego błędu kwoty składek na koncie K. F. nie zostały wyzerowane i uległy zsumowaniu, co spowodowało zawyżenie kwoty emerytury. W związku z tym w momencie złożenia przez ubezpieczonego wniosków w dniach 23.02.2021 roku i 21.02.2022 roku o przeliczenie emerytury na jego koncie przypisana została błędna kwota składek i tym samym została zawyżona kwota świadczenia. Kwota składek od 01.02.2021 roku błędnie wynosiła 34.947,93 zł, podczas gdy powinna wynosić 3.250,31 zł, a od 01.02.2022 roku wynosiła 41.116,31 zł, a prawidłowo powinna wynosić 6.607,03 zł. Natomiast prawidłowa kwota emerytury powinna wynosić od 01.02.2021 roku 2.298,36 zł, a od 01.02.2022 roku 2.438,99 zł. Ubezpieczony w 2021 roku otrzymywał świadczenie w wysokości 2.482,01 zł, a w 2022 roku w wysokości 2.855,98 zł. Oznacza to, że różnice pomiędzy prawidłowymi wysokościami świadczenia, a tym co ubezpieczony faktycznie otrzymywał wynosiły w 2021 roku 183,65 zł, a w 2022 roku 416,99 zł.

Różnice te nie są duże i wobec tego zmiana decyzji nie naraża ubezpieczonego na nadmierne obciążenie ze względu na jego sytuację osobistą lub materialną, wiek, stan zdrowia lub inne szczególne okoliczności. Jak bowiem wynika z zeznań K. F. od 1997 roku posiada na własność dom o powierzchni 140 m², otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości 2.640 zł netto i mieszka wraz z żoną, która otrzymuje emeryturę w wysokości 2.000 zł netto. Posiada orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności i choruje m.in. na cukrzycę typu 3. Jego wydatki związane z utrzymaniem domu wynoszą około 12.000 zł rocznie. Dodatkowo jego miesięczny koszt leków to około 500-600 zł. W trakcie pobierania świadczenia emerytalnego w latach 2020-2022 wykonywał dodatkową pracę. Wynika z tego, że sytuacja materialna ubezpieczonego jest korzystna, zdrowotna nie uniemożliwiała mu podjęcia zatrudnienia i nie wystąpiły żadne inne okoliczności, z powodu których zmiana decyzji narażałaby go na nadmierne obciążenie. Ponadto od momentu wydania obu decyzji przeliczających świadczenie emerytalne nie upłynął okres 3 lat.

Weryfikacja wysokości świadczenia nastąpiła w związku z decyzją z 2021 r. (pierwotna wysokość emerytury była ustalona prawidłowo), tak więc nie upłynął wskazywany przez ubezpieczonego okres trzyletni.

Wobec tego nie ma wątpliwości, że organ rentowy słusznie obniżył wysokość świadczenia emerytalnego przysługującego K. F., pomimo przeliczenia w trybie art. 108 ustawy.

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd dał wiarę dokumentom zgromadzonym aktach organu rentowego oraz w aktach niniejszej sprawy, albowiem znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Za wiarygodne uznał także zeznania wnioskodawcy.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Tomasz Korzeń